

■ УДК 130.2

В. Ю. Єрємін, аспірант, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Северодонецьк

ТРАДИЦІЯ ТА КУЛЬТУРА В ДИСКУРСІ ІНТЕГРАЛЬНОГО ТРАДИЦІОНАЛІЗМУ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

Проаналізовано поняття «традиція», центральне для інтегрального традиціоналізму як філософської школи XIX–XX ст. Також реконструйовано теорію культури, яка імпліцитно наявна в працях класиків традиціоналізму (переважно Р. Генона та М. Еліаде). Традиція, з точки зору останніх, має сакральне походження та зберігає внутрішню єдність у численних «традиційних формах». Культура, у своїх витоках, — результат «застосування» традиційної доктрини (міфології, віровчення) до різних сфер людського життя. Досліджено роль антропологічного фактора в розумінні культури. Розкрито походження та логіку розвитку культури Модерну й Постмодерну з позиції традиціоналістів.

Ключові слова: *інтегральний традиціоналізм, ортодоксія, гетеродоксія, традиційна культура, світська культура, індивідуалізм.*

В. Ю. Ерёмин, аспирант, Восточноукраинский национальный университет имени Владимира Даля, г. Северодонецк

ТРАДИЦИЯ И КУЛЬТУРА В ДИСКУРСЕ ИНТЕГРАЛЬНОГО ТРАДИЦИОНАЛИЗМА: СООТНОШЕНИЕ ПОНЯТИЙ

Анализируется понятие «традиция», центральное для интегрального традиционализма как философской школы XIX–XX вв. Реконструировано теорию культуры, которая имплицитно содержится в работах классиков традиционализма (преимущественно Р. Генона и М. Элиаде). Традиция, с точки зрения последних, имеет сакральное происхождение и сохраняет внутреннее единство во множестве «традиционных форм». Культура, у своих истоков, есть результат «применения» традиционной доктрины (мифологии, вероучения) к различным областям человеческой жизни. Исследуется роль антропологического фактора в понимании культуры. Раскрыто происхождение и логику развития культуры Модерна и Постмодерна с позиции традиционалистов.

Ключевые слова: *интегральный традиционализм, ортодоксия, гетеродоксия, традиционная культура, светская культура, индивидуализм.*

V. Y. Yeremin, postgraduate student, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Severodonetsk

TRADITION AND CULTURE IN THE DISCOURSE OF INTEGRAL TRADITIONALISM: THE CORRELATION OF CONCEPTS

The article analyzes the concept of “tradition”, central to the integral traditionalism as a philosophical school of the 19–20th centuries. There is also a reconstruction of the theory of culture, implicitly contained in the works of the classics of traditionalism (mainly R. Guenon and M. Eliade). Tradition, from their perspective, has a sacred source and retains internal unity in many “traditional

forms". Culture, in its origins, is the result of "application" of the traditional doctrine (mythology, creed) to various areas of human life. The work explores the role of the anthropological factor in the insight of culture. The article reveals the origin and logic of the development of Modern and Postmodern culture from the standpoint of traditionalists.

Keywords: *integral traditionalism, orthodoxy, heterodoxy, traditional culture, secular culture, individualism.*

Постановка проблеми. Нині в розвитку культурології слід відзначити два важливі чинники. По-перше, прискорення глобалізації та взаємопроникнення культур Сходу й Заходу потребує пильної уваги до феномену «традиційних культур», їх смислової організації та саморефлексії. По-друге, криза парадигми Модерну вможливило методологічний плюралізм і пошуки альтернативних шляхів вирішення проблем сучасності. У такій ситуації набувають актуальності перегляд і можливі доповнення класичних визначень культури, цивілізації, історії, прогресу та інших, які стали нормативними в Новий час. Також важлива особливість нинішнього часу полягає в тому, що цей перегляд можна здійснити як з позиції Постмодерну, який становить авангард західної культури, так і з позиції вчень, що реконструюють парадигму Премодерну. Одному з них – інтегральному традиціоналізму – і присвячена запропонована стаття.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Феномен інтегрального традиціоналізму до кінця ХХ ст. був майже невідомим для української гуманітарної науки та філософії. Перші наукові публікації, написані на початку 2000 рр., зокрема після виходу друком книги М. Седжвіка «Against the Modern world», загалом були філософськими або релігієзнавчими.

У своїй статті «Традиціоналізм Рене Генона як світоглядна парадигма: (соціокультурні контексти)» А. Т. Щедрін (2012) досліджує зазначений феномен як продукт культури пізнього Модерну, але також його розвідка містить побіжний аналіз культури самого Модерну з позиції традиціоналізму. З точки зору автора інтегральний традиціоналізм був реакцією периферійних течій європейської філософії на кризу парадигми Просвітництва.

Стаття С. Вишинського «Традиція і Сучасність у поняттєвому дискурсі інтегрального традиціоналізму» присвячена визначенню основних концептів традиціоналізму Р. Генона та його послідовників. Звертаючись до методології французького структуралізму, науковець показує, що Традиція як парадигма – це *мова* (langue), тобто семантична матриця, яка є основою всіх історичних традицій. У такому значенні останні виступають *промовами* (discours), які актуалізують різні можливості єдиної для них мови. Також автор демонструє, що Сучасність як заперечення Традиції парадоксальним чином закладена в глибинній структурі останньої.

У статті «Традиціоналізм і традиційне суспільство» Е. А. Юрченко аналізує феномен «традиційного суспільства» та його культури з точки зору академічної науки й інтегрального традиціоналізму. У цій праці відзначимо протилежність у ставленні до поняття «традиція», що існує між секулярною наукою та традиціоналізмом Р. Генона. З позиції першої традиція є лише

«механізмом збереження та передачі соціокультурного досвіду попередніх поколінь», який має цілком природне або навіть біологічне походження. З позиції останнього Традиція (з великої літери) є проявом Абсолюту у площині людської екзистенції. Це спостереження дозволяє зрозуміти, чому традиціоналісти вважають нігілізм сутнісною ознакою сучасного світу.

Незважаючи на те, що у вітчизняній культурології, філософії та релігієзнавстві існують наукові статті, присвячені аналізу різних аспектів інтегрального традиціоналізму, однак в українській гуманітарній науці цей релігійно-філософський напрям досліджено недостатньо. Зокрема питання про співвідношення традиції й культури в контексті зазначеного вчення не було предметом окремого розгляду. Тому головна **мета статті** — розкрити поняття «традиція» і «культура», а також їх співвідношення з точки зору інтегрального традиціоналізму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основні принципи традиціоналізму сформулював у першій половині XX ст. французький мислитель Рене Генон і розвинули його послідовники — Ф. Шуон, М. Еліаде, Ю. Евола, А. Кумарасвами, Т. Буркхардт, С. Наср. Його головна особливість полягає в тому, що всі знання про окремі сфери проявленого світу — природу, культуру, науку, мистецтво, політику тощо — традиціоналісти *виводять з фундаментальної фізики*, реконструкція якої здійснюється інтуїтивним проникненням у таємний сенс священних писань. Ця єдина метафізика, на їхнє переконання, на Сході найповніше проявлена в доктрині Адвайта Веданти, а на Заході — у вченні Платона й неоплатоніків. Згідно з нею саме дух (Світ Ідей Платона) розуміється як Буття і Знання, водночас матерія (χώρα давніх греків або materia prima схоластів) співвідноситься з поняттями Небуття (μη ον) і Невідання; сам же фізичний космос є плодом з'єднання цих начал.

Р. Генон зазначає, що у світі протягом циклу його розвитку (санскр. Манвантари) діють дві сили — одна притягує його до Буття, друга відштовхує в сторону Небуття; перша домінує в першій половині циклу, а друга — у другій (Генон, 2008, с. 15–16). Варто зазначити, що під «світом» поточного циклу традиціоналісти розуміють не «всесвіт» секулярної науки з його безкрайніми просторами, а тільки планету Земля в її сучасному стані (санскр. Джамбу-Двіпа) (Генон, *Традиционные формы и космические циклы*).

Проявом сили загального тяжіння і є Примордіальна Традиція — «чис-те метафізичне знання», доступне всьому людству в епоху «Золотої доби» (санскр. Сатья-Юга). При цьому початковим місцем її прояву, на переконання традиціоналістів, була Гіперборея — давній континент, який займав, згідно з легендами, територію Північного полюса (Генон, 2008, с. 31). Існуючи незмінно в «духовному центрі Землі» (Агартха), ця Традиція діє в історії через вторинні «традиційні форми» (ортодоксальні релігії й духовні вчення). На думку Р. Генона, у загальному вигляді їх можна представити як гілки одного дерева або рукава однієї річки.

Кожна така форма, будучи адаптацією єдиного знання до конкретних умов місця й часу, породжує унікальну та самобутню культуру — подальше

застосування окремої доктрини (напр. християнського вчення) до різних сфер людського життя. Прикладом такого «застосування» може слугувати біблійна історія про відвідування Авраама трьома ангелами в образі мандрівників, що стала основою звичаю гостинності, який зберігся в деяких християнських і мусульманських народів Азії. Серед інших прикладів можна згадати іудейсько-християнський звичай присвячувати молитві сьомий день тижня в пам'ять про відпочинок Господа в сьомий день Творіння або про воскресіння з мертвих Ісуса Христа. Іншими словами, різні культури постають у цій моделі нічим іншим, як «цвітінням» різних гілок Дерева Примордіальної Традиції.

Сам термін «культура» (від лат. *cultura* — оброблення, виховання, освіта) виник у Стародавньому Римі й пов'язаний з організуючим і перетворюючим впливом людини на природу, під якою розумілося як зовнішнє середовище її проживання, так і власне тілесно-душевне начало (саме щодо останнього виникли поняття «фізичної культури» і філософії як «культури душі»). На думку М. Еліаде — представника «наукового» традиціоналізму, ця дія завжди розумілася як *імітація космогонічного акту*, здійсненого богами *in illo tempore*. Його метою було створення «ойкумени» — життєвого простору людини, упорядкованого відповідно до божественних зразків. Ці зразки — принципи устрою будинку, міста чи держави, обряди з нагоди народження, весілля або смерті та ін. — надали людям міфічні першопредки, мудреці (такі як Яо та Шунь у Стародавньому Китаї), боги або герої, а їх постійне відтворення становило основу життя традиційного суспільства (Еліаде, 1994, с. 27–28). Як зазначає М. Еліаде, *минуле у свідомості традиційних суспільств тісно пов'язане з такими поняттями, як «центр», «вічність» і «буття», а майбутнє — з їх антиподами — «окрайною», «часом» і «небуттям»*. Ці асоціативні ряди чітко пояснюють стійкий консерватизм їх культур (Еліаде, *Космос і історія*).

Що ж стосується Р. Генона, слід зауважити: хоча сам він в 1912 р. прийняв іслам і суфійське посвячення в орден Шаділія, безпосереднім спадкоємцем Гіперборейської традиції Р. Генон завжди вважав індуїзм. Тому саме давньоіндійську культуру він розглядав як найповніше «відображення» метафізичної доктрини у вимірі людської спільноти. У цій культурі, як неодноразово відзначали її дослідники, кожна значима дія людини була імітацією певного міфологічного сюжету й супроводжувалася відповідними жестами чи обрядами. Наприклад, весілля — імітацією *ієрогамії* тієї або іншої божественної пари — Дьяуса і Притхіві, Шиви та Парваті, Вішну й Лакшмі, а установка центрального стовпа під час зведення будинку відтворювала перемогу Індри над змієм Врітрою (Еліаде, 1994, с. 41, 93). Із цього випливає важливий висновок: будь-яка традиційна культура прагне *максимально пов'язати тканину людського життя зі сферою Сакрального* та звести до мінімуму її «автономні» сфери (що не мають такого зв'язку). Саме розширення й експансія останніх, як буде показано далі, стане основою для розвитку світської культури.

Не менш важливим є уявлення про людину як *мікрокосм*, властиве всім традиційним суспільствам. Перебування людини в полі дії «доцентрової» сили, проявленої в традиції й культурі, неодмінно активує цю силу в ній самій (це саме стосується і зворотної сили). Так, у Стародавній Індії життя людини, яке минало в згоді зі звичаями (варна-ашрама-дхарма), мислилось як *серія ініціацій*, мета яких полягала у піднятті енергії Пуруші по центральному каналу (сушумна), розташованому вздовж хребта. Цей процес, описаний у системах Санкхья та Йога, супроводжувався активацією оболонки свідомості (майя-коша) й енергетичних центрів (чакр) та відбувався відповідно до індивідуальних здібностей кожної людини. Його кінцевою метою (яка зазвичай досягалася через багато життів) було звільнення Пуруші (духу) від Пракріті (матерії) і його з'єднання з Ішварою (Богом), яке в різних напрямках Веданти описувалося по-різному (Еліаде, *Йога: бессмертие и свобода*). Таким чином, давньоіндійська культура була принципово «цілісною» й мала сотеріологічний сенс. На думку традиціоналістів, ця модель можна та необхідно перенести на інші традиційні культури, відмінності між якими залежать від умов середовища й ментальності їхніх народів і не стосуються загальних принципів, що перебувають у їх основі (Генон, 2008, с. 28).

Інший приклад культури такого типу — культура середньовічної Європи. Уся її «тканина» також є «застосуванням» традиційної доктрини (богослов'я) до різних сфер людського життя й думки, яке пов'язувало їх воедино, наділяючи вертикальною і «спасительною» орієнтацією. Один із класиків медієвістики А. Гуревич про це пише: «Учення про прекрасне мислителів цієї епохи незмінно були орієнтовані на осягнення Бога — творця всіх видимих форм, які й існують не самі по собі, але лише як засоби для осягнення божественного розуму. <...> Міркування вчених середньовіччя про багатство, власність, ціну, працю та інші економічні категорії були складовою аналізу етичних категорій: що таке справедливість, якою має бути поведінка людини (зокрема й господарська), щоб вона не призвела до конфлікту з вищою і кінцевою метою — спасіння душі? Філософія — «служниця богослов'я», і в очах середньовічного філософа така її функція тривалий час була єдиним її виправданням, надавала глибокої значущості його роздумам» (Гуревич, 1984, с. 11).

Безсумнівно, кожна традиційна форма описувала по-своєму процес духовного становлення людини, але загальним положенням для всіх традицій є виокремлення в ній двох полюсів. Перший — людина природна, тілесно-душевна, що живе в просторі та часі в режимі буденної свідомості. Це «стара людина» Апостола Павла, яка є вищою цінністю «мінімального гуманізму» Дж. Локка й А. Сміта та об'єктом звільнення для ліберальної ідеології. Другий — людина духовна та вічна; з одного боку, вона повністю позамежна першій, а з іншого, є її таємною сутністю і внутрішнім центром. Ця «нова людина» — головна цінність «максимального гуманізму» М. Фічіно та П. Мірандоли. Перетворення першої на останню, на переконання традиціоналістів, і становить сутність усіх духовних шляхів; мовою алхімії, яка була важливим об'єктом їхньої уваги, цей процес описується як «трансмутація

неблагородних металів у чисте золото». Культура ж у такому разі покликана бути засобом і сприятливим середовищем для нього.

Однак, на думку традиціоналістів, не всі традиції є *ортодоксальними*, тобто виступають «правильною і законною» адаптацією вищого знання. *Гетеродоксія* (вчення, що має помилки) виникає в результаті викривлення цих традицій індивідуальною волею й невіглаством їх представників, що відбувається під впливом «відцентрової сили», яка тягне світ у сторону Небуття. Утім, в умовах «Залізної доби» такі пошкодження відбуваються з усіма традиціями, що зводить різницю між орто- й гетеродоксією до їх глибини та масштабу. Найтиповішим прикладом гетеродоксії на Заході Р. Генон уважає протестантизм, а серед інших культур — гомерівську міфологію й греко-римське язичництво (Генон, 2008, с. 72, 84). Відповідно, і культура, основана на подібній традиції (яку можна порівняти з «напівсухою гілкою»), міститиме елементи, які походять від цих «пошкоджень». Така суть жорстоких звичаїв (людських жертвоприношень, гладіаторських боїв, спалення еретиків, гноблення жінок та ін.), моральної анархії, «священних воєн» та інших явищ, добре відомих з історії релігій. Але слід додати, що питання гетеродоксії є одним із найскладніших у традиціоналізмі, оскільки його представники мали суттєві розбіжності стосовно «списку» гетеродоксальних традицій.

І нарешті, світська культура, яка може походити тільки від культури другого типу (як це було в Античності й у Новий час), є ще більшим викривленням «тканини» початкової («материнської») культури, ідеї та образи якої функціонують у колективному несвідомому («міфосі») навіть «найпрогресивнішого» суспільства. Але оскільки, згідно з ученням традиціоналістів, справжнє буття має тільки Світ Ідей, то навіть світська культура, яка загалом його заперечує, суть його прояв, тільки випадково й довільно змінений відповідно до думок і бажань окремих людей. Свідченням цих тверджень може слугувати теорія архетипів К. Юнга і концепція «крипторелігійності» М. Еліаде (1994, с. 24).

Типовий прикладом останньої — феномен світських свят, створених на згадку про ту чи іншу історичну подію. Як «спогади» вони є зовнішньою подобою релігійних свят, які не тільки нагадують людині про події «священної історії» (Різдво Христове, сходження Будди з неба Тушита), але й реально їх відтворюють, розриваючи таким чином однорідну «тканину» «мирського часу». Іншими прикладами «крипторелігійності» є різноманітні світські ритуали, такі як посвячення в студенти, військова присяга, інавгурація президента, а також безліч побутових забобонів.

Так чи інакше світська культура, з точки зору традиціоналізму, є творінням «природної людини», котра йде складним шляхом віддалення від свого духовного полюса. На цьому шляху вона неухильно прагне перекроїти всю «тканину» навколишньої культури (мистецтво, науку, філософію, політику і навіть релігію) за своїми людськими критеріями. Основою ж такої «нової» культури неодмінно є *розсудок і чуттєвість* як дві головні сторони людської природи. Про цей процес Р. Генон пише: «Саме через своє прагнення

звести все до людини як до самоцілі сучасна цивілізація розпочала шлях послідовних сходження і деградації, що завершилися зверненням до найнижчих інстинктів людини й орієнтацією на задоволення її найгрубіших матеріальних потреб, що саме по собі є досить ілюзорною метою, оскільки цивілізація постійно породжує значно більшу кількість штучних потреб, ніж вона сама здатна задовольнити» (Генон, 2008, с. 24–25).

Відповідно до здійсненого аналізу, можна помітити глибокий конфлікт, який існує між традиційною та світською культурами. У традиційному суспільстві підпорядкування «природної людини» традиції (у всій повноті цього поняття) — необхідна умова її поступового перетворення, оскільки саме «втручання» традиції в життя цієї людини було покликане спрямувати її душевні сили до вищих цілей. Наочним прикладом такої системи координат є монастир, у якому зовнішня свобода людини суттєво обмежена статутом (а іноді зовсім відсутня) — особливим зводом правил і заборон, покликаним створити найкращі умови для здобуття свободи внутрішньої. У християнстві ця свобода розуміється як «свобода від пристрастей» — повна й досконала влада духу над душею і тілом. Саме вона, згідно з ученням церкви, є результатом перетворення «старої» людини на «нову». Це твердження має особливу цінність, оскільки у Візантійській імперії монастир мислився як зразок для всієї церкви, а церква — для всього суспільства, яке, таким чином, будувалося за тими ж принципами, тільки менш суворими.

І навпаки, «звільнення» «природної людини», розпочате в культурі Відродження й завершене в культурі Постмодерну, робить таке перетворення неможливим. Це й не дивно, оскільки лібералізм, який став смисловою матрицею Постмодерну, розцінює будь-яке «зовнішнє втручання» в життя «маленької людини» (аналогічне втручання батьків у життя дитини) як насильство над особистістю, придушення її прав і свобод. Така позиція логічно випливає із заперечення будь-якого вищого принципу й авторитету, здатного надати законності цьому «вторгненню». Ця різниця точок зору є причиною, з якої світська культура схильна звинувачувати традиційну в «тоталітарності», а традиційна світську — у «матеріалізмі».

Стосовно культури самого Модерну, в ідеологіях якого Ж.-Ф. Люотар та Ж. Дельоз розпізнали стару систему «пригнічення людини», то її можна розглядати як перехідний етап від релігійного суспільства до чистого Постмодерну. У результаті цього переходу вертикальний вимір культури (Логос) поступово розмивається, поки не зникає зовсім у культурі тотальної площини («ризми», «екрана»).

Висновки. Отже, на основі всього вищесказаного можна дійти таких висновків. Поняття «традиція» в дискурсі інтегрального традиціоналізму мислиться у двох аспектах. У першому — як єдине метафізичне знання, у другому — як окремі «традиційні форми». Останні є, з одного боку, проявом цього знання в конкретних історичних умовах, а з іншого — середовищем його збереження та передачі у фізичному світі (від лат. *traditio* — «передача»). При цьому ортодоксальні традиції мають як вертикальний зв'язок з

духовним центром Землі, так і горизонтальну спадкоємність стосовно традиції Гіпербореїської (Примордіальної). Культура в такій системі координат розуміється як результат *застосування* (фр. application) окремої традиційної доктрини (міфології, віровчення) до різних сфер людського життя. На думку Р. Генона та його послідовників, людина в традиційних суспільствах не була «автором» та «творцем» культури, а розумілася лише як посередник (на зразок платоновського «Деміурга»), котрий організує природний та соціальний простір відповідно до сакральних зразків. Уся «піраміда» такої культури неодмінно будувалася «згори донизу» і була проявом сили, що уподібнює земний світ сфері вічних принципів. Однак під дією зворотної сили, переважання якої становить сутність «Залізної доби», як самі духовні традиції, так і похідні від них культури зазнали немало деформацій. Торжество цієї сили, на переконання традиціоналістів, і сформувало світську культуру сучасного Заходу, у якій індивідуалізм, орієнтація на прогрес, прискорений темп життя та культ насолоди безпосередньо впливають із заперечення Світу Ідей.

Список посилань

- Вишинський, С. *Традиція і Сучасність у поняттєвому дискурсі інтегрально-традиціоналізму*. Взято з <http://politosophia.org/page/tradytsia-i-suchasnist-u-poniattievomu-dyskursi-integralnoho-tradytsionalizmu.html>
- Генон, Р. (2008). *Кризис современного мира*. Н. Мелентьев (Пер. с фр.). Москва: Эксмо.
- Генон, Р. (2013). *Общее введение в изучение индусских учений*. М. В. Маковчик (Пер. с англ.). Москва: Беловодье.
- Генон, Р. *Традиционные формы и космические циклы*. Взято из <http://www.klex.ru/c00>
- Гуревич, А. Я. (1984). *Категории средневековой культуры*. Москва: Искусство.
- Щедрін, А. Т. (2012). Традиціоналізм Рене Генона як світоглядна парадигма: соціокультурні контексти. *Культура України, Збірник наукових праць*. Харків. Харківська державна академія культури, 36, 112-124.
- Элиаде, М. (1994). *Священное и мирское*. Н. К. Гарбовский (Пер. с фр.). Москва: Издательство МГУ.
- Элиаде, М. *Космос и история*. Взято из <http://www.klex.ru/akh>
- Элиаде, М. *Йога: бессмертие и свобода*. Взято из <http://www.klex.ru/1xr>
- Юрченко, Э. А. *Традиционализм и традиционное общество*. Взято из <http://fund-issled-intern.esrae.ru/4-77>

References

- Vyshinsky, S. *Tradition and Contemporaneity in the Conceptual Discourse of Integral Traditionalism*. Retrieved from <http://politosophia.org/page/tradytsia-i-suchasnist-u-poniattievomu-dyskursi-integralnoho-tradytsionalizmu.html>. [In Ukrainian].
- Guenon, R. (2008). *The crisis of the modern world*. N. Melentiev (Translated from French). Moscow: Eksmo. [In Russian].
- Guenon, R. (2013). *A general introduction to the study of Hindu teachings*. M. V. Makovchik (Translated from English). Moscow: Belovode. [In Russian].

- Guenon, R. *Traditional forms and cosmic cycles*. Retrieved from <http://www.klex.ru/c00>. [In Russian].
- Gurevich, A. Ya. (1984). *Categories of medieval culture*. Moscow: Iskusstvo. [In Russian].
- Shchedrin, A. T. (2012). Rene Guenon's Traditionalism as a World-Wide Paradigm: Socio-Cultural Contexts. *Culture of Ukraine, Collection of scientific works*. Kharkiv, Kharkiv State Academy of Culture, 36, 112-124. [In Ukrainian].
- Eliade, M. (1994). *Sacred and mundane*. N. K. Garbovsky (Translated from French). Moscow: MSU Publishing House. [In Russian].
- Eliade, M. *Cosmos and History*. Retrieved from <http://www.klex.ru/akh>. [In Russian].
- Eliade, M. *Yoga: Immortality and Freedom*. Retrieved from <http://www.klex.ru/1xr>. [In Russian].
- Yurchenko, E. A. *Traditionalism and Traditional Society*. Retrieved from <http://fund-issled-intern.esrae.ru/4-77>. [In Russian].

UDC 130.2

V. Y. Yeremin, postgraduate student, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Severodonetsk
v.yeremin86@gmail.com

TRADITION AND CULTURE IN THE DISCOURSE OF INTEGRAL TRADITIONALISM: THE CORRELATION OF CONCEPTS

The aim of the paper is to reveal the concepts of tradition and culture, as well as their correlation in terms of integral traditionalism.

The research methodology is a combination of metaphysical, comparative, historical and logical methods.

Results. The basis of traditionalists' teaching is the platonic idea of cosmos as the emanation of the Absolute. Tradition in such model is the "attraction power" of the Absolute, acting in the dimension of intelligent beings. The need to adapt to various conditions of this dimension leads to its external division into many "traditional forms" (orthodox religions and spiritual teachings). Culture, at its origins, is the result of further application of traditional doctrine (mythology, creed) to various areas of human life, designed to ensure their connection with area of Sacred. Secular culture, in the opinion of traditionalists, is the result of rupture of this connection, which occurred under the influence of individualism — the aspiration of "uninitiated" people to change the tissue of surrounding culture in accordance with their thoughts and desires.

Novelty. The issue of integral traditionalism remains little-studied in the Ukrainian humanities. In the national cultural studies, philosophy and religious studies O. Gutsulyak, S. Vyshynskiy, A. Shchedrin are engaged in this field, but the matter of the relationship between tradition and culture in the discourse of this doctrine to the present work was not the subject of a separate consideration.

The practical significance. The content of the article can be used in the course of cultural studies (as one of the theories of culture), as well as with further study of the phenomenon of integral traditionalism.

Keywords: *integral traditionalism, orthodoxy, heterodoxy, traditional culture, secular culture, individualism.*

Надійшла до редколегії 26.04.2017 р.